

Märkligt fynd av ny nakensnäcka

I samband med dykning i Idefjorden, norra Bohuslän, hösten 2013 påträffade Michael Lundin och författaren ett flertal individer av en nakensnäcka som de inte kände igen. Efter att nakensnäckorna fotograferats på plats insamlades några exemplar, som levererades till Fredrik Pleijel på Tjärnölaboratoriet för studiofotografering och artbestämning. Bestämningsarbetet visade sig vara besvärligare än man anat, och identifieringen av fyndet är ännu inte avklarad.

M A T S L A R S S O N

Den spännande, men alltså ännu oidentifierade nakensnäcka som påträffades i Idefjorden hösten 2013 är en aeolid, dvs. en nakensnäcka utrustad med fingerformiga ryggutskott (cerata) (Fig. 1 & 2). Ryggutskotten innehåller, förutom utskott från tarmen, även utrymmen för att lagra outlösta nässelceller. Dessa nässelceller får aeoliderna i sig med födan, som i huvudsak utgörs av hydroider (en grupp nässelddjur). Intressant i sammanhanget är att hösten är lågsäsong för de flesta nakensnäckor, inklusive arterna i släktet *Cuthona*.

Enligt flera experter tillhör den påträffade nakensnäckan familjen kamnudingar (Tergipedidae), och troligen släktet *Cuthona*, men arten har inte kunnat identifieras med hjälp av den moderna litteraturen om nordeuropeiska nakensnäckor. Flera av de observerade djuren var köns mogna med en längd på ca 1 cm. Huvudet på den okända nakensnäckan är avrundat rektangulärt och ovanligt brett, jämfört med övriga arter inom släktet *Cuthona*, samt väl skilt från foten på buksidan. Den har vidare mycket små, knappt synliga ögon placerade bakom (nästan under) rhinoforererna (huvudtentaklerna) samt stora, sidoriiktade muntentakler. Fottentakler (propodialtentakler) saknas helt.

Rasptungan har en enkel rad med tänder, där varje tand har ett stort centralt utskott och 4–5 mindre ut-

skott på vardera sidan. Anus är troligtvis placerat på kroppens högra sida mellan andra och tredje gruppen av ryggutskott.

Äggsamlingarna består av en mycket tunn sträng där äggen sitter på rad, likt ett pärlband (Fig. 3). De läggs antingen i små, ganska oregelbundna spiralformationer på fasta underlag (t.ex. bergväggar eller sjöpungar) eller lindas slarvigt runt hydroider. Vuxna individer har vid ett flertal tillfällen påträffats på hydroider, förmodligen av släktet *Laomedea* eller *Obelia*, men oftast uppehåller de sig i bottenlammet eller på berg och andra föremål.

Det nya fyndet från Idefjorden är uppseendeväckande eftersom arten inte verkar finnas rapporterad tidigare. Det är även intressant eftersom den verkar vara allmän i en fjord där ett stort antal marinbiologiska studier och inventeringar har utförts sedan 1960-talet.

Fig. 1. Obestämd nakensnäcka tillhörande släktet *Cuthona*, fotograferad på plats i Idefjorden, i bottenlammet. Den första bilden på fyndet.

Foto: Michael Lundin

Larsson, M. 2014. Märkligt fynd av ny nakensnäcka – Fauna och Flora 109(2): 18–19.

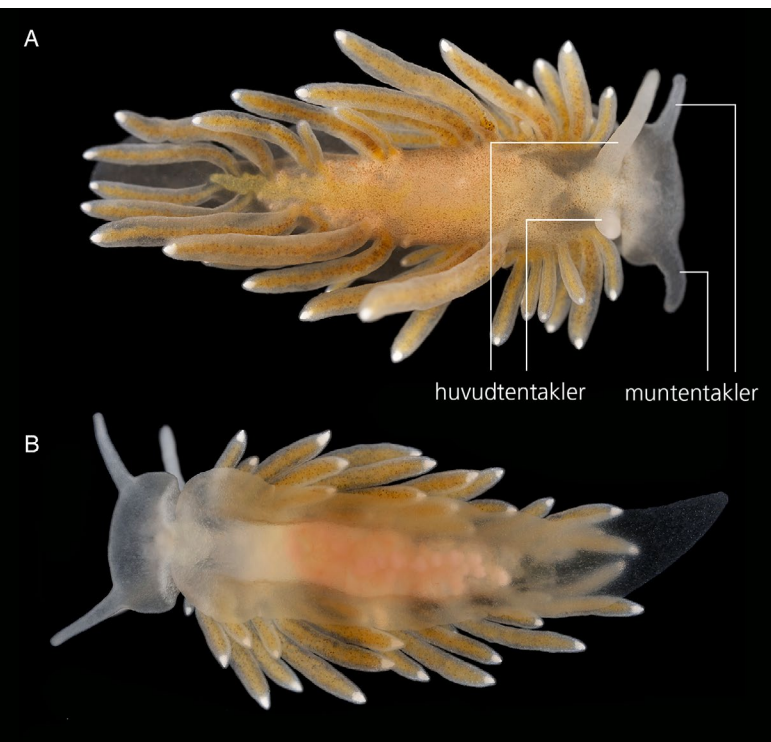

Fig. 2. Ett exemplar av *Cuthona* sp. från Idefjorden. A. Sedd från ryggsidan, 10 mm lång. B. Samma individ sedd från buksidan. Foto: Fredrik Pleijel

Är det en nyligen införd art som kommit via ballast-tankar eller båtskrov, eller kan den verkligen ha förbi-setts i dessa tidigare undersökningar? Den kan repre-sentera en obeskriven art, men å andra sidan innehåller den äldre litteraturen en del dåligt kända arter, där den också kan gömma sig. Lösningen på detta spän-nande uppdrag överlåter jag gärna åt taxonomer som är specialiserade på denna organismgrupp.

– De tidigare stora inventeringarna i Idefjorden har till övervägande del gjorts med bottenhugg och skrap med släpande redskap efter båt. Fjorden besöks, så vitt jag vet, av mycket få dykare med riktigt god artkunskap, och just nakensnäckor är en grupp som ofta förbises vid konventionell miljöövervakning. Det är nog en av anledningarna till att kunniga dykare kan hitta ovanliga arter på platser som denna, säger marinbiologen Kennet Lundin vid Göteborgs Natur-historiska Museum.

Fig. 3. *Cuthona* sp. vid äggsamling, fotograferad på plats i Idefjorden. Foto: Mats Larsson

Summary: An interesting, as yet unidentified nudibranch was found during dives in Idefjorden in October 2013. According to experts, it belongs to the family Tergipedidae, and probably to the genus *Cuthona*.

The head is rounded rectangular, unusually wide compared to other species within the genus *Cuthona*, and well separated from the foot. It has small, barely visible eyes behind (almost beneath) the rhinophores, and it lacks propodial tentacles. The radula has a single row of teeth, where each tooth has a large central process with 4–5 smaller processes on either side.

The spawn consists of a very delicate string, where the eggs sometimes are arranged in a single row, like beads on a string. It is attached to solid objects in small, irregular spiral formations or found coiled on hydroids in a rather untidy way. ■

Mats Larsson

E-post: krokstrandsbigardar@yahoo.se